

Program zajęć spełnia wymagania szczegółowe podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych I etapu edukacyjnego (klasy I-III): 5.1, 5.2, 5.4, 5.5, 5.7.11.1, 11.2, 11.5, 11.6

II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI): j. polski: I.1, II.3.1; historia i społeczeństwo: 5.3, 7.5, 27.1-5, 28.2, 29.1-3; plastyka: 2.1.

Dla gimnazjów:

Język polski: I – 1.1-2, 1.6, 2.1-2, II – 2.10, 3.1, 4.2; III – 1.5

WOS: 5.1-5, 6.5, 6.6

Dla szkół ponadgimnazjalnych:

WOS: 1.4, 2.3, 6.5, 16.5, 36.1-4, 38.1-3

Język polski: I.1.2, II - 1.2, 2.4, 3.1, 3.4, 4.1-3

Historia: 7.5, 7.7, 8.1, 9.3, 10.11, 11.1-5, 12.2

INFORMACJE DLA NAUCZYCIELI:

Jak umówić się na zajęcia muzealne?

- Zajęcia można zarezerwować telefonicznie pod nr tel. 15 842 00 42
- Zajęcia mogą się odbywać: od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00 do 15.00
- Czas trwania spotkań nie jest sztywno określony: od 45 min. do 120 min.
- Oferta adresowana dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, gości niepełnosprawnych.

UWAGA!

- Opiekun ma obowiązek pozostawać z grupą przez cały czas trwania zajęć!
- W przypadku rezygnacji z zamówionej lekcji prosimy o informację telefoniczną.
- Nie prowadzimy zajęć z grupami nie umówionymi.

MIEJSCE:

Stalowa Wola, ul. Sandomierska 1

CENY:

Lekcje: 4 zł
Warsztaty: 5 zł

PROWADZĄCY:

Marek Wiatrowicz, Beata Trybuła, Dominika Zborowska, Joanna Wójcik,
Katarzyna Żylińska-Łuc

NOWOŚCI EDUKACYJNE

Oferta edukacyjna do wystawy „Ściana mówi – Głosy niesłyszanych”

„Ściana mówi – Głosy niesłyszanych” to polsko-amerykański projekt artystyczny poświęcony losom polskich dzieci i młodzieży dotkniętych okupacją nazistowską i sowiecką w czasie II wojny światowej. Składa się na niego kilka warstw:

- interaktywna wystawa multimedialna, która pozwala widzom nie tylko dotykać artefaktów, sterować instalacją wideo, ale również poprzez własne wpisy na ceglach kształtować treść oraz plastyczny wyraz ekspozycji,
- relacje Polaków – świadków, którzy w wyniku wojny osiedlili się w Stanach Zjednoczonych,
- most budowany między doświadczeniami polskich dzieci i młodzieży dotkniętych II wojną światową a współczesnymi widzami amerykańskimi i polskimi i ich osobistymi ciężkimi przeżyciami, wyrażanymi przez wpisy dokonane na ceglach. Swoimi doświadczeniami dzielą się wszyscy ci, którzy dzisiaj czują się pozbawieni głosu, są poniżani i spychani na margines.

Wystawa trwa
od 18.09.2016 r. do 30.10.2016 r.

Projekt współfinansowany
ze środków Ministerstwa Kultury
i Dziedzictwa Narodowego.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

THE WALL
ŚCIANA
SPEAKS
MOWI

VOICES OF
GŁOSY
THE UNHEARD
NIESŁYSZANYCH

MUZEUM
REGIONALNE
W STALOWEJ WOLI

Oferta edukacyjna

LEKCJE

Lustrzane historie

(kl. I-III, IV-VI szk. podst.)

Wystawa „Ściana mówi” to znakomita sposobność, by najmłodszy poznali życie i warunki nauki swoich rówieśników w czasie wojny. Pomocą będzie książka „Lustrzane historie”, która pozwoli współczesnym uczniom choć trochę zrozumieć, co spotkało ich rówieśników w latach 1939-45. Jak w zwierciadle odbijają się w niej opowieści wnuków i dziadków, pozornie podobne, a jednak zupełnie odmienne. Dzisiejszy młody czytelnik mierzy się z trudnym tematem i doświadczeniami swoją miarą. Dodatkowo ma możliwość kreowania ciągu dalszego historii albo ich innej wersji. Dzięki temu uruchamia empatię i wrażliwość, a wydarzenia sprzed kilku dekad stają mu się bliższe. Konfrontując „wczoraj” i „dziś”, nie na zasadzie „czarne-białe”, ale poprzez przedstawienie wspólnych i rozumiałych dla dzieci problemów, książka nadaje Historii przez duże H osobisty charakter.

Ściana mówi...

(kl. IV-VI szk. podst., gim. i szkoły ponadgimn.)

Warsztaty dyskusyjne na temat wojennych losów polskich dzieci i młodzieży, traumatycznych skutków zderzenia się z rzeczywistością, której nie można się przeciwstawić. Podejmujemy próbę identyfikacji we współczesnym świecie zagrożeń wynikających z przejawów przemocy oraz wykluczenia wynikającego ze różnicowań społecznych, pochodzenia czy religii, analiza przyczyn i skutków, szukanie sposobów przeciwdziałania.

Empatia, równość, braterstwo

(kl. IV-VI szk. podst. i gim.)

Każdy człowiek, zwłaszcza ten najmłodszy, potrzebuje akceptacji i zrozumienia. W obliczu traumatycznych doświadczeń, jakimi są wojna, śmierć najbliższych, przesiedlenia i różnego rodzaju ograniczenia stawiane przez okupanta – podstawowe potrzeby psychiczne człowieka zostają zepchnięte na margines. W takim świecie dzieciństwo i dojrzewanie stają się wielokrotnie trudniejszym etapem w życiu. Wystawa „Ściana mówi...” traktuje o tych właśnie, często pomijanych i zapominanych, a jakże przecież licznych świadkach i uczestnikach dramatu wojennego. W czasie zajęć na ekspozycji porozmawiamy o tym, czym są: empatia, równość, braterstwo... Pomówimy o zmianach w postrzeganiu praw dziecka i człowieka, jakie dokonały się na przestrzeni minionego wieku. Zastanowimy się jak rozumiemy słowa: „Każdy inny, wszyscy równi”.

Zbudować most

(kl. IV-VI szk. podst., gim. i szkoły ponadgimn.)

Czy da się zbudować most między terażniejszością a przeszłością? Z czego można go stworzyć? Co łączy ludzi współczesnych z tymi żyjącymi kilkadziesiąt lat temu? Wbrew pozorom odpowiedź na te pytania jest prosta. Przyglądając się losom i postawom młodych Polaków w okresie okupacji niemieckiej oraz współczesnej młodzieży, spróbujemy wskazać na uniwersalny charakter ludzkiej natury, sfery emocjonalnej człowieka. Niestety, nawet w czasie pokoju ludzie doświadczają zniewolenia, upokorzenia, zastraszenia, terroru.

Mam głos!

(kl. IV-VI szk. podst., gim. i szkoły ponadgimn.)

Wojna, okupacja, zniewolenie oznaczają odebranie prawa głosu. Co to znaczy? Prawo głosu to podejmowanie decyzji, dokonywanie wyborów. Każdy człowiek ma potrzebę wolności i swobody wypowiedzi i działania. Choć dzisiaj wydaje się nam to naturalne, to w naszej historii wiele było momentów, w których wolności obywatelskie były ograniczone, trzeba było o nie walczyć. Czy potrafimy docenić czasu, w których żyjemy? Czy umiemy wybierać mądrze i odpowiedzialnie? Czy wystarcza nam empatii i tolerancji, by zauważyć obok kogoś, komu głos odebrano? Zainspirowani wystawą „Ściana mówi” porozmawiamy o tym, czym jest człowieczeństwo – podczas wojny i w czasie pokoju, co oznaczają określenia humanizm i humanitarny.

A mury runą!

(gim. i szkoły ponadgimn.)

Zainspirowani wystawą oraz opierając się na wiedzy o najnowszej historii Polski podejmiemy się analizy tekstu piosenki Jacka Kaczmarskiego „Mury”. Jakie przesłanie niesie ze sobą ten utwór? Jaka jest rola poety w trudnych czasach zniewolenia? Czy pieśń może być orężem? Jakie jest jej zadanie? O jakich murach mówi autor? Jakie początki ma ta piosenka, która stała się hymnem „Solidarności” i symbolem wielkich przemian w Polsce lat 80-tych.

Tyle wiemy o sobie, na ile nas sprawdzono...

(kl. IV-VI szk. podst., gim. i szkoły ponadgimnazjalne)

...czyli prawdziwa strona natury człowieka objawia się dopiero w obliczu najcięższej próby. Taką próbą dla wielu była wojna. W sytuacji zastraszenia, terroru, w tłumie wielu innych przerażonych ludzi, jednostka postępuje często zupełnie inaczej niż w sytuacji indywidualnej. Jak więc zmienia się człowiek w zależności od sytuacji? Ważne jest, by patrzeć na ludzi przede wszystkim indywidualnie, a dopiero później poprzez pryzmat przynależności do grupy, która wymusza pewne postawy i zachowania. Na podstawie wojennych losów Polaków, wypędzanych ze swoich domów, wywożonych do obozów pracy i obozów zagłady, spojrzymy na to zagadnienie także z punktu widzenia człowieka XXI wieku.

WARSZTATY

Czy akceptacja, wolność i empatia mają kolor, kształt i smak?

(kl. I-III, IV-VI szk. podst.)

Wystawa „Ściana mówi...” stanie się pretekstem do zastanowienia nad tym, czym są dla nas: empatia, akceptacja i wolność. Spróbujemy przenieść nasz sposób rozumienia tych trudnych słów na papier – stworzymy obrazy, będące odzwierciedleniem skojarzeń i emocji, które budzą w nas te zwykle-niezwykłe słowa. Być może dzięki temu poczujemy ich wielką wartość i moc.

Z wojennego słownika: brak tolerancji

(kl. IV-VI szk. podst., gim.)

Tolerancja to akceptacja prawa do odmienności, poszanowanie cudzych uczuć, poglądów, wierzeń, obyczajów, postępowania, szacunek dla wolności innych ludzi, ich myśli, sposobu życia. Czy w pełni rozumiemy czym jest tolerancja? Czy znamy momenty historii, kiedy słowo to zupełnie nie miało znaczenia? Spotkanie da nam możliwość porozmawiania o tolerancji w obliczu rzeczywistości wojennej. Ponadto będzie próbą przełożenia naszych spostrzeżeń na kartkę papieru. Spróbujemy wyrazić znaczenie słowa w formie graficznej tworząc plakat.

Wykluczeni...

(gim. i szkoły ponadgimn.)

Wystawa "Ściana mówi..." bardzo mocno dotyka problemu wykluczenia. Koncepcja ekspozycji oparta na dialogu współczesnego odbiorcy z bohaterami, bezbronniymi świadkami II wojny światowej, nie tylko odsyła nas do czasów niemieckiej i sowieckiej okupacji, ale zmusza do zastanowienia się tu i teraz nad sytuacjami, kiedy człowiek pozbawiony jest głosu, poniżany, spychany na margines wykluczony z życia społecznego. Kim są ci dotknięci wykluczeniem? To ofiary wojny, przemocy, bezdomni, niepełnosprawni, ciężko chorzy, przymusowi imigranci, członkowie mniejszości etnicznych i religijnych...

Wielu artystów podejmowało i wciąż podejmuje problem wykluczenia. Na przykładzie wybranych dzieł sztuki o różnorodnej formie (malarstwo, grafika, fotografia, wideo, instalacja, performance) omówimy powyższą tematykę. Ta nietypowa lekcja historii sztuki zainspiruje nas do wykreowania własnych pomysłów, stworzenia artystycznych wypowiedzi wokół tytułowego zagadnienia.

Lustrzane odbicie

(kl. IV-VI szk. podst., gim. i szkoły ponadgimn.)

Tematyka oraz forma wystawy stanie się inspiracją do proponowanych działań warsztatowych. Przyniesione przez uczestników wspomnienia oraz fotografie swoich dziadków i członków rodziny, związane z trudnymi czasami II wojny światowej lub czasami powojennymi, zestawimy ze współczesnymi historiami o podobnym bagażu emocjonalnym.

Na zajęciach spróbujemy stworzyć projekt własnej instalacji. Wspólnie poszukamy ciekawej formy artystycznej obrazującej losy człowieka w dwóch rzeczywistościach – tej wojennej oraz współczesnej, nie pozbawionej negatywnych i trudnych przeżyć.